

De kantine als dorpspomp

Jaren 90

Wie zich op het podium ook maar een beetje groter maakt dan hij in werkelijkheid is, valt er meedogenloos door de mand. Het concertplatform is een onbarmhartige leugenedector, die de bespelers ervan tot onvrijwillige bescheidenheid dwingt. Gewoon kantine, dus.

Alhoewel, gewoon is ook niet helemaal waar. Allereerst reflecteert de muzikantenkantine het belang dat de architect, respectievelijk de financier van de concertzaal aan de personeelsaccommodatie hechtte. De kwaliteit van de ruimte weerspiegelt als het ware het sociale inlevingsvermogen van de ontwerper of opdrachtgever in kwestie. Aan de kantine is af te lezen, hoeveel medemenselijkheid de bouwmeester of de raad van commissarissen ten opzichte van de werkvloer betrachtte. Kapitaal versus arbeid, als het ware. En je kunt niet anders zeggen, de Concertgebouwkantine scoort bovenmodaal.

Maar hoe de betreffende locatie ook mag zijn uitgevoerd, een kantine is nooit alleen maar een plek voor eten en drinken. De kantine is eerst en vooral het dorpsplein van het bewuste concertgebouw of theater. Zij is de pleisterplaats van alle artistieke stamgasten en andersoortige zaalmedewerkers. Daar, bij de dorpspomp rond de koffiemachine en de belegde broodjes, gonzen de feiten en zoemen de ficties. Daar fluistert de geruchtenmachine onophoudelijk, en snellen *Wahrheit und Dichtung* van oor tot oor. Daar lobbyen de musici hun voorkeuren, ventileren zij hun weerzin en broeit immer de veenbrand van de culturele revolutie. In de kantine worden agenda's doorgenomen, vergaderingen voorgekookt en strategieën uitgezet. Dus is het daar ter plekke, dat de gekozen orkestvertegenwoordigers en andere beslissingsbevoegden worden bestookt met dringende aanbevelingen, bepaalde dingen wel of juist niet te doen. De kantine is daarom ook het plaatselijke Binnenhof.

Maar er is meer. Omdat een goede artistieke samenwerking in een grootschalig muzikaal gezelschap sterk is gebaseerd op onderlinge cohesie, kent de meer intieme conversatie in de kantine een opvallende gelijkenis met die van een familieberaad. Orkestleden leven immers in stamverband. Een orkestmusicus mag dan niet de deur plat lopen bij zijn collega's, hij of zij doet toch liever iets voor een mede-orkestlid dan voor iemand anders. Daarom is de artiestenfoyer antropologisch gezien een stabiel microklimaat in de storm van het dagelijkse muzikantenleven.

